

Teemaryhmä 3: Kaupunkiekosysteemialueiden rajaaminen

Projektiryhmä 4.12.2025
Ohjausryhmä 8.12.2025

Samuli Alppi
ympäristöneuvos, yksikönjohtaja

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet

Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet

Artikla 8 ei
velvoita
kaavoitusta

EU:n ennallistamisasetus artikla 8 (kaupunkiympäristöt)

Kaupunkiekosysteemialueiden kaupunkivihreä ja latvuspeitto:

- ei nettohävikkiä 2030 saakka
- **kasvava kehityssuunta 2031 alkaen**
 - kaupunkivihreä kansallisella tasolla
 - latvuspeitto kullakin kaupunkiekosysteemialueella kunnes **tyydyttävä taso** on saavutettu.

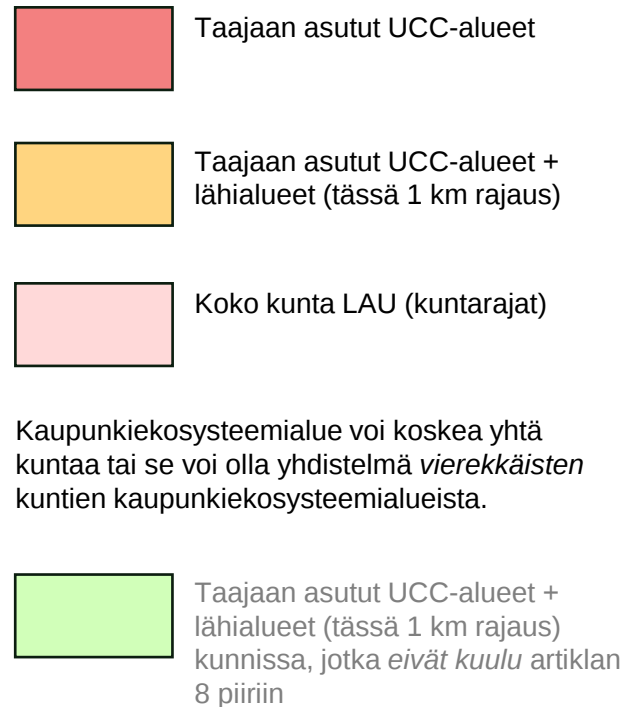
Jäsenvaltio
määrittelee

Nettohävikkitarkastelun ulkopuolelle voidaan jättää kaupunkiekosysteemialueet, joissa kaupunkivihreän osuus ylittää 45 % ja puuston latvuspeitto 10 %.

60-70
kuntaa

Jäsenvaltio
määrittelee

Kaupunkiekosysteemialueiden rajaukseen on kolme vaihtoehtoa: UCC, UCC + lähialue tai LAU

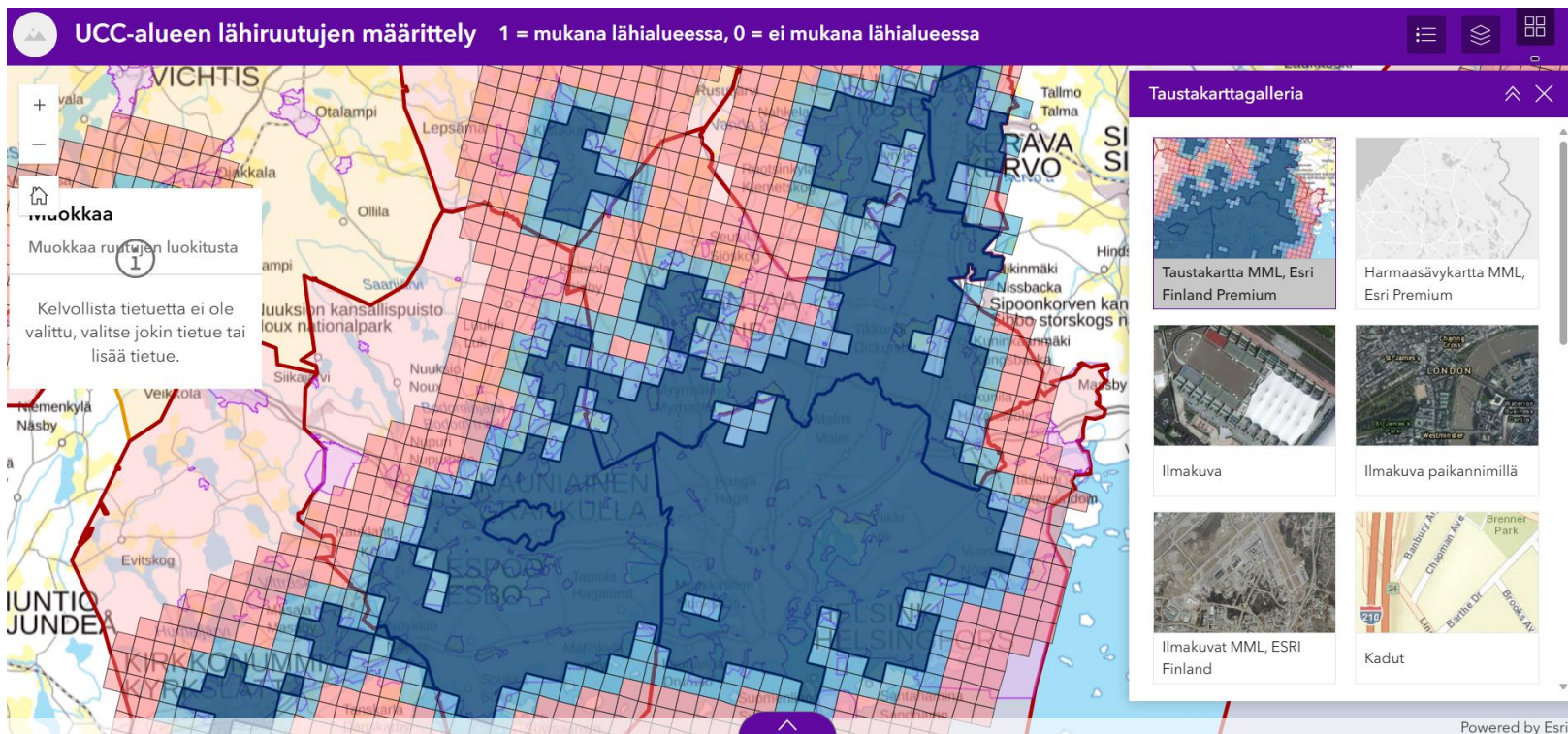

Kaupunkiekosysteemialueiden rajaamisen valmistelu

- Aluerajausvaihtoehtojen työpaja erityisesti kaupungeille ja kunnille 12.6.2025
- Kunnille suunnattu kommenttikierros (paikkatietokysely) 22.10.-19.11.2025.
 - Pyydettiin näkemys TR3:n suosittelemaan rajaustapaan *UCC-alue + lähialue* sekä paikallinen rajausehdotus perusteluineen. **Pohjaehdotuksena oli UCC-alue + 1 km lähialue** 1 km² karttaruutuina. Lähialuetta oli mahdollista muokata vähentämällä tai lisäämällä 1 km² ruutuja.
 - **Rajausvaihtoehdoista eniten kannatusta sai UCC-alue + muokattu lähialue.**
 - Ehdotettuihin lähialueisiin sisältyi mm. asemakaavoitettuja alueita ja muita taajamien ja väestönkasvun kasvusuuntia, viherryttämisen mahdollistavia alueita, kuten brownfield-alueet, ekologisia yhteyksiä tukevia alueita ja kunnan omistamia maa-alueita.
 - Lähialueen ulkopuolelle ehdotettiin jätettäväksi mm. puolustusvoimien alueita (ei ohjausmahdollisuutta), arvokkaita maisema-alueita, kulttuuriympäristöjä, luonnonsuojelu- ja virkistysalueita (ei maankäytön muutoksia), maa- ja metsätalousalueita (ei ohjausmahdollisuutta) sekä moottoriteitä ja liikennealueita (ei voida viherryttää).

Rajausehdotusten paikkatietokysely

Esimerkkejä rajaus ehdotuksista

Periaate 1: Lähialue 1 km puskurina
vähäisin täydennyksin

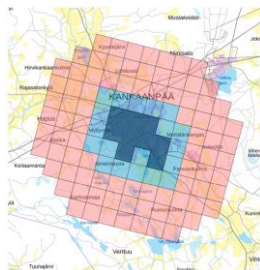
Periaate 2: Lähialue 1 km puskurina
muokattuna täydennyksin ja poistoin
kasvusuunnat huomioiden

Periaate 3: Lähialue irrallisena, vain
yksittäisinä ruutuina tai ei lähialuetta

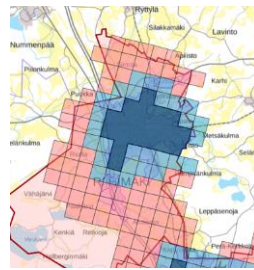
UCC-alue - tummansininen

Kunnan ehdottama lähialue - vaaleansininen

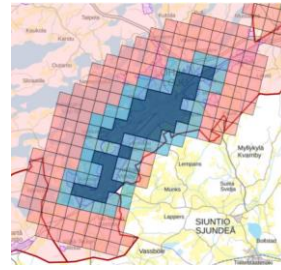
Muut kyselyssä valittaviksi mahdollistetut ruudut – vaaleanpunainen

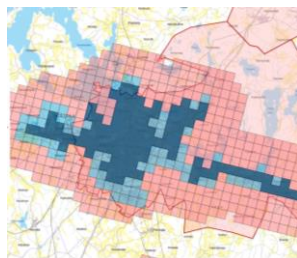
Kankaanpää

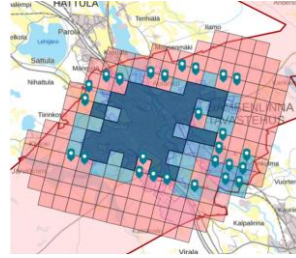
Riihimäki

Lohja

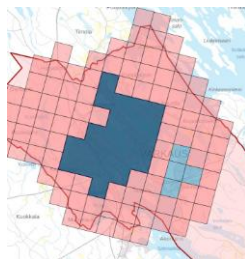
Lahti

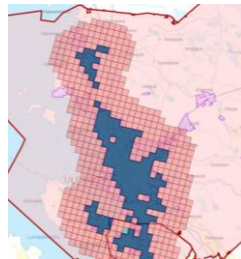
Hämeenlinna

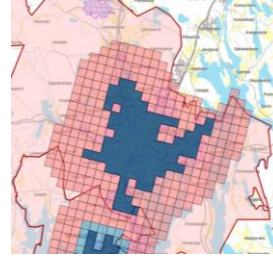
Raasepori

Varkaus

Oulu

Jyväskylä

Kaupunkiekosysteemialueet – asetuksen muotoilu

Kaupunkiekosysteemialueiden lähialueen (peri-urban area) määrittely on artiklatekstissä ja komission 2025 ohjeistuksessa osin ristiriitainen.

Artiklateksti kaupunkiekosysteemialueen rajaamisesta

Kaupungin tai pienemmän kaupungin ja esikaupungin kaupunkiekosysteemialueeseen kuuluvat:

- a) koko kaupunki tai pienempi kaupunki ja esikaupunki; tai*
- b) kaupungin tai pienemmän kaupungin ja esikaupungin osat, mukaan lukien vähintään sen kaupunkikeskukset, kaupunkiklusterit ja, jos asianomainen jäsenvaltio katsoo sen asianmukaiseksi, kaupungin lähialue.*

Jäsenvaltiot voivat yhdistää kahden tai useamman vierekkäisen kaupungin tai kahden tai useamman vierekkäisen pienemmän kaupungin ja esikaupungin tai molempien kaupunkiekosysteemialueet yhdeksi näille kaupungeille tai pienemmille kaupungeille ja esikaupungeille yhteiseksi kaupunkiekosysteemialueeksi.

Lähialueen määritelmä asetuksessa

19) "kaupunkien lähialueilla" (tarkoitetaan) kaupunkikeskusten tai kaupunkiklustereiden viereisiä alueita, mukaan lukien **vähintään kaikki alueet, jotka sijaitsevat enintään yhden kilometrin etäisyydellä** kyseisten kaupunkikeskusten tai kaupunkiklustereiden ulkorajoista (..)

Kaupunkiekosysteemialueet – komission ohje (2025)

- Lähialueen (peri-urban area) laajuudelle ei ole minimi- eikä maksimirajaa. (Asetuksessa vähintään 1 km.)
 - *As Member States are free to establish their urban ecosystem area (UEA) boundaries anywhere within the LAU - as long the UAE consists of at least the urban centres and urban cluster – there is no obligation to set any specific peri-urban area (at 1km, or any other distance).*
- Komissio suosittelee lähialueen sisällyttämistä kaupunkiekosysteemialueeseen ei-toivotun kaupunkikehityksen välttämiseksi. (Kaavoitusratkaisu, joka kuuluu jäsenvaltion toimivaltaan.)
 - *It is, however, strongly recommend that a peri-urban area is included around the built-up area of the city to avoid any unwanted displacement of development to an area just outside the current built-up area.*
- Mahdollinen yhdistetty kaupunkiekosysteemialue tulee perustella hyvin, ei saa olla liian laaja, oltava yhteinen hallintorakenne, yhteistä suunnittelua jne. (Asetuksessa yhdistetyn kaupunkiekosysteemialueen käyttämiselle ei ole asetettu ehtoja.)

Lähteet: Komission NRR-portaalin Q&A-osio ja WGGI-ryhmän kokous 3.7.2025

Risteävät viestit

- Kuntaliitto on viestinyt kunnille 10/2025, että rajausrvaihtoehtoja koskevissa vastauksissa tulisi huomioida mahdolliset ”merkittävät oikeusvaikutukset” kunnan yhdyskuntakehittämiseen (Lähde: Turun kaupungin kaupunkiekosysteemialueen rajausta koskeva päätös, kh 10.11.2025)
- Ympäristöministeriön näkemys on, että asetuksella ei ole velvoittavaa vaikutusta kaavoitukseen eikä siten suoria saati merkittäviä oikeusvaikutuksia kunnan yhdyskuntakehittämiseen
- Ympäristöministeriö vastaa kaupunkiympäristöartiklan soveltamisen ja yhdyskuntakehittämisen kannalta keskeisestä lainsäädännöstä. Alueidenkäyttölaki, yhdyskuntarakentamislaki ja yhdyskuntakehittämislaki ovat parhaillaan valmisteltavana, ja lakiluonnoksissa ei ole velvoitteita, jotka vaikuttavat kaupunkiekosysteemialueiden rajauksiin
- Kaupunkiekosysteemialue toimii seurannan välineenä, ei suunnittelun työkaluna
- Kuntaliitto ja kuutoskaupunkien edustajat (Helsinki ja Espoo) ovat mukana teemaryhmä 3:ssa.

Jatkotoimenpiteet

- **Selvitettävä ristiriita** asetuksen ja komission ohjeiden välillä lähialueen määrittelystä; kunnille yksi viesti oikeusvaikutuksista ja valtion vastuusta
- Kaupunkiekosysteemialueiden rajaamisedotuksen käsittely teemaryhmässä tammikuussa, ja linjauksen käsittely ohjausryhmässä 01-02/2026
- Mikäli lähialueen määrittelyyn ei saada riittävää selvyyttä, **varaudutaan esittämään UCC + lähialue –vaihtoehdon sijaan UCC-vaihtoehtoa**, jonka määrittelyyn ei liity ristiriitoja
- **UCC-aluetta voidaan laajentaa** kuntien lisäruuduilla; yhtenäistä 1 km lähialuetta ei enää ehdoteta
- **Kunnille lisäpalautemahdollisuus** sekä kyselyyn vastaamatta jättäneille ja niille, joiden ehdotusta täsmennetään
- **Toimenpiteiden valmistelu on käynnissä**, työpaja kunnille ja teemaryhmälle 15.12.2025
- SYKEN selvitys kaupunkivihreän ja latvuspeiton tyydyttävistä tasoista julkaistaan lähipäivinä

Yhteystiedot

Samuli Alppi, yksikönjohtaja,
samuli.alppi@gov.fi, +358 295 250 036

Virve Hokkanen, erityisasiantuntija,
virve.hokkanen@gov.fi, +358 295 250 034

Sanna Käyhkö, suunnittelija,
sanna.kayhko@gov.fi +358 295 250 178

Kestävä rakentaminen ja asuminen -osasto,
Elinympäristöt, kasvu ja digitalisaatio -yksikkö
Ympäristöministeriö

Lisätiedot

VN Hankeikkuna

[Kansallisen ennallistamissuunnitelman laatiminen](#)

YM:n infosivu

ym.fi/ennallistamisasetus

Suomen ympäristökeskuksen selvitystyö (materiaali päivittyi):

[Kaupunkivihreän ja latvuspeiton lähtötasot ja tyydyttävät tasot](#)

EU:n ennallistamisasetus (EU) 2024/1991

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202401991

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet

Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet